

VESTUL ROMÂNIEI

Ziar românesc independent din Oradea-Mare.

REDACȚIA și ADMINISTRATIA :
Strada Francisc Doak no. 2.
Telefon 10-02.
Manuscrisurile se înapoiază.

Director-Fondator : ȘTEFAN MĂRCUȘ

ABONAMENTE:
Apare de trei ori pe săptămână.
Pe o lună . . . . . 25 Lei
Pe un an . . . . . 260 Lei
In America . . . . . 3 dolari

RĂVAS

G-1 Ministru de Externe Duca la Belgrad a accentuat acțiunea pacifistă a Micii Antante. Pentru asigurarea împrumutului maghiar impune statului vecin îndatorirea de a purta șesele ocupărilor din 1919 și costul reparațiilor care are să le plătească. Un ziar minoritar din Cluj nu scapă ocazia să se însușească și din acest caz credința noastră.

D-1 Goga într'un interview a afirmat în ziarul „Nagyvárad” pe Crăciun că sunt prea multe zăre împotriva în Ardeal. Are dreptate, și ar trebui să albească dreptate.

Nu trebuie să dispară zăre care ne țeleg, dar trebuie să dispară lingușitorii putrezi și răvrătorii stupizi.

***

Conferința de la Belgrad a dovedit o orientare hotărâtă spre Rusia sovietică, a hotărât să se încheie o strânsă colaborare cu toți aliații și în deosebi cu Italia vechea Micii Antante.

Vedem încercarea de a trăi prietenește cu elementele cele mai heterogene. Sovietul și Italia fascistă în același cerc de idei împreună de lanțul Micii Antante. Nu vedeți viitorul? Mâna lungă care a voit să strângă de gât de la Moscova până la Roma totul, și să-l dozească într'un slavism internațional, descrie clar, și întinde liberă mâna de înțelegere ideilor naționale învingătoare.

***

Corupția se accentuează și la noi și în străinătate. E te urmare firească a războiului neomnesc. Avem la îndemână declarațiile marelui savant austriac Dr. Hochenegg, care a cunoscut să afirme în publicitate: „Se constată diagoze, se fac operații, nu pentru că ar fi vorba de mântuirea unei vieți de om, dar pentru că câștigă bani companionul unei firme. Majoritatea medicilor este coruptă. — Unii iau iar alții dau provizii pentru acapararea pacienților”.

Vedeți deci răul nu este numai la noi și oamenii mai civilizați, decât sunt aceia, cari zilnic ne impută acest păcat.

Noi na tăgăduim relele, și vom afla și mijlocul prin care se vor stirpa. La această operație, — politica va juca un rol disparent.

D-1 Ministru Lapedatu la Oradea-Mare

Deputatul de Bihor d. Alexandru Lăpădatu a intrat în guvern după remaniere. Pușin au intrat simplită ca el, care, la Academie, și ca profesor la Universitatea din Cluj a știut să-și câștige încrederea multă a Ardealului. A preluat departamentul Cultelor și al Artelor, ca moștenire grea și îngrijorătoare. Au rămas probleme importante de rezolvat, și mai ales era chestiunea cum va deschide punga Ministerului de Finanțe, cum va asigura în buget sumele necesare pentru organizațiile cerute de la Ministerul său.

Toată lumea așteaptă ca prin stăruința lui să se satisfacă recerșele culturale-artistice ale noilor provincii, măcar după 5 ani de unire.

A fost o ocaziune foarte bine ventată, ca să vină la Oradea-Mare atunci când poate înmăna șefilor bisericilor românești cele mai înalte distincții. Ia succes ca și prin acest act, să creeze o atmosferă de înțelegere care lipsește pe toate terenele. De 4 ani cu greu a izbucnit cineva să adune în Oradea-Mare societatea intelectuală, precum s'a dovedit cu ocaziunea solemnă de Duminică. Și acesta este un început îmbucurător, un succes care ne finem de datorie ca să-l fixăm.

Ne bucurăm de câteori putem constata o apropiere sinceră.

Munca pozitivă recere energii noi și acestea se vor grupa, pentru că să evidențeze tot mai mult trebuințele noastre.

Nedumeririle trebuie să dispară de câteori este vorba de cultură și artă.

Reprezentanții acestor manifestații selecte a sufletului omenesc, fie ei înscriși în oricare partid politic, nu pot să fie oameni înguști la credință, ei sunt deasupra luptelor efemere.

Cultul religios cere fără deosebire de naționalitate și confesiune atențiunea cuvenită în țările civilizate.

Frontiera înzistă pentru crearea teatrului românesc, și pentru suprimarea trupelor ambulante; școlile de muzică — artă dramatică, belle arte așteaptă, ca să fie scoase de sub paza polițienească, și ca să funcționeze ca instituții de cultură; artiștii — teatrele — manifestațiile culturale nu pot crește ca loboda în holdă, organizația lor trebuie să corespundă intereselor de stat românești și intereselor de cultură generală a omeniei. E bine ca să știe, care este rostul lor în viața culturală de azi. Razim le poate da Ministerul Cultelor și Artelor, dar pot să rămână și pe mal departe, aceea ce au fost, — cetății izolate, fără control serios cultural-artistice.

Muzica bisericească cultul artei populare, adunarea hrisoavelor vechi, toate acțiuni cari prin o unitate de muncă servesc în străinătate spre cinstea departamentelor de cultură și artă, și cari preocupă și la noi multe suflete convinse de importanța acțiunii să raliază în ogorul de muncă.

Orice să crează însă va avea rostul său numai, când organele din subordine chemate de a iniția munca solidă vor avea autoritatea care li-se cuvine. Aceasta privește și noile inspectorate instituite în provinciile alpine.

Pământul pe care călcăm este bogat în averi naționale, mijloacele de a-le exploata și valorifica le va ști D-1 Ministru Lăpădatu și cu cât va fi mai hotărât în acțiunile sale, cu atât mai mulți se vor servi mult cauzelor ce interesează viața noastră de aci și din întreaga țară.

Este puțin egoism în convingerea care o profesăm, că va afla mijloacele cele mai potrivite în dezvoltarea programului său. Să albească întotdeauna și vremea, tot așa după cum în gerul iernii a știut să-l onoreze pe venerabilii prelați, — și prin ei, pe noi credincioșii acestor biserici. Atunci departamentul Cultelor și al Artelor își va crea im-

portanța, care o are după rolul care are în evoluția cultura și arta, ca emanația cea mai senină a sufletului omenesc. Șt. M.

Sosirea

Sâmbătă după masă a sosit în localitate d. Al. Lăpădatu ministru Cultelor și Artelor. Scopul vizitei sale a fost pentru a preda personal distincțiile acordate de M. S. Regele și Ministerul Cultelor, celor doi înalți prelați ai Oradei-Mari: P. S. S. Roman Ciorogariu și P. S. S. Dr. Valeriu Traian Frențiu.

Venind neașteptat, la gară n'a fost întâmpinat decât de d. prefect Dr. N. Popovici. Toată după masa acelei zile d. ministru a petrecut-o între noi, interesându-se de aproape de mersul acestui județ. Seara a luat masa la P. S. S. Episcopul Roman Ciorogariu unde au fost invitați și episcopii Dr. V. Tr. Frențiu, Bielek; inspectorii administrativi, prefectul județului N. Popovici și primarul orașului Dr. C. Bucico.

Decorarea PP. SS. Llor Episcopi Roman Ciorogariu și Traian Frențiu

Serviciul divin de la catedrala ortodoxă și decorarea P. S. S. episcop R. Ciorogariu.

Duminecă dimineața, după serviciul divin oficiat de întregul cler al catedralei gr. or. din localitate, la care au existat toate autoritățile civile și militare și un public numeros, d-1 ministru Al. Lăpădatu a remis P. S. S. Episcop Roman Ciorogariu „Coroana României, mare cruce cu Cordon” distincție oferită de M. S. Regele Ferdinand I. la propunerea d-lui ministru al cultelor și artelor, și „Raspłata muncii cl. I” oferită de ministerul cultelor și artelor. Cu această ocazie d-1 Lăpădatu a ținut un foarte frumos discurs în care relevă meritele P. S. S. Episcopului Roman, lupta dusă de acesta, în trecut, prin publicistică, graiu și fapte, pe țărâm național, organizarea episcopatului de aci din localitate. Inaceastă ordine de idei, d-1 ministru, relevă greutățile și suferințele pe cari le-a suferit, suferinți cari au culminat, pentru bătrânul luptător, cu atentatul din senat când a căzu victimă, fracturându-se brațul drept D-1 ministru nu uită să sublinieze nici marea operă săvârșită de P. S. S. la seminarul din Arad timp de peste 40 ani, pe care-l conducea, și în care cu sufletul său mare și vibrând de patriotizm a pregătit un mare număr de păstori sufletești ai poporului.

A răspuns P. S. S. Episcopul Ciorogariu cu graiul său blând, și cald, mulțumind atât M. S. Regelui pentru distincție cât și d-lui ministru al cultelor. Apoi, răpit de avântul patriotic care l-a călăuzit o viață întreagă, P. S. S. a entuziasmat asistența. Arată în câte-va cuvinte marea operă a M. S. Regelui Ferdinand, marele căpitan al românș-

mului și dinasticizm al poporului român. Într'o altă ordine de idei arată că toate frecările politice din ziua de azi cari dau impresia că suntem într'o țară unde domnește neînțelegerea nu sunt de cât aparente și că în fond toți muncesc pentru binele țării căci patriotizm al poporului român, de la conducător până la țărân, nu poate fi discutat. Toți avem la bază credința, și cât timp ne vom rezema pe aceasta, patria nu poate merge de cât înainte.

Serviciul divin de la Catedrala Unită și decorarea P. S. S. Episcop dr. Traian Frențiu.

După acest ceremonial și după ce întreaga asistență a felicitat pe înaltul prelat, venerat de toate lumea de aci, întreaga asistență în frunte cu d-1 ministru al Lăpădatu, a mers la catedrala unită. Serviciul divin a fost oficiat de întregul cler al catedralei, secundat de studenții teologiei. Un cor mixt, acompaniat de orchestră, a dat răspunsurile și a executat admirabil unele colinde de Crăciun.

După serviciul divin, d-1 ministru Al. Lăpădatu, cu acești ceremonial cu la biserica ortodoxă a remis P. S. S. Episcopului dr. Tr. Frențiu decorațiile „Coroane României în gradul de mare ofițer” din partea M. S. Regelui Ferdinand I. în urma propunerii ministrului cultelor și „Rospłata muncii cl. I” din partea ministrului cultelor și artelor”. Cu această ocazie d-1 ministru a ținut o cuvântare prin care relevă meritele P. S. S. dr. Frențiu și sacrificiile mari materiale pe care le-a făcut pentru propășirea culturii române. Apoi felicită pe înaltul prelat și-i dorește ani mulți și aceeași putere de muncă și sacrificiu, aci

în acest colț de țară pentru binele obștesc.

P. S. S. Episcop Dr. Tr. Frențiu răspunde că mulțumește atât Majestății Sale Regelui cât și d-lui Ministru Al. Lepădatu pentru înaltele distincțiuni și pentru osteneala pe care și-a luat-o acesta, de a veni în persoană, pentru a le remite personal. Decorațiile acestea vor fi pentru noi un nou imbold la muncă dezinteresată pentru binele general. Accentuează apoi asupra credinței poporului nostru, credință care trebuie să fie pururi aceeași, nestrămutată, căci numai pe cu pozi cladi solid.

P. S. S. a fost felicitat apoi de întreaga asistență.

Banchetul

La ora 1 primăria orașului a organizat un banchet în sala restaurantului „Pallace” cu aproape 300 locașuri. La acest banchet au fost invitate toate autoritățile locale civile și militare, și toți capii de confesiuni. S'a servit următorul

Menu:

Ciorbă de pui, Morun cu saucă tartar, Filet mignon amestecat cu fin garni și salate, Curcan și Chapon, Fript, Compot, Plăcinte cu brânză și cu mere, Torti, Brânză, Fructe, Cafea turcească, Grand vin cu apă minerală, Champagne Palugyay.

Înălții oaspeții au luat loc cam în ordinea următoare: La mijloc d. Ministru Al. Lepădatu, având la dreapta pe P. S. S. Roman Ciorogariu, care purta colanul și nouile insigne, general Hanzu, Stăncescu, primul președinte al Curții de Apel, etc. La stânga P. S. S. Dr. V. Tr. Frențiu, episcopul romano-catolic Bjelik, iar în față d. Dr. N. Popovici, prefectul județului, d. C. Bucico, primarul orașului, d. Fildan, procuror general, d. V. Hodor Insp. administrativ, etc.

Toastele

D. Al. Lepădatu. La șampanie primul care a luat cuvântul a fost d. ministru Al. Lepădatu, care, conform obiceiului din bătrâni ca, în ajun de anul nou, să se facă urări, închină pentru M. S. Regele Ferdinand, dorindu-i să trăiască ani mulți și fericiți. Noi din partea noastră — a spus d-sa — îl asigurăm de toată iubirea, tot devotamentul și tot respectul. Cu aceste chezașii și cu înțelepciunea și patriotismul dovedit al M. S. Regelui, atâta timp cât El va fi în frunte, țara va fi asigurată. (Aplauze frenetice.)

Cuvântarea d-lui Dr. N. Popovici, prefectul județului. D-sa își începe cuvântarea printr-o evocare a unei căsuțe dela țară, modestă dar plină de căldură, iubire și cinste. Este casa în care s'a născut și crescut d. Al. Lepădatu, actualul ministru al Cultelor și Artelor. Face o scurtă biografie, arătând că d. Lepădatu, a trecut Carpații, pentru a-și continua studiile, la adevăratul izvor al culturii românești și de aci trece în Occident de unde, după ce și-a terminat studiile se întoarce între noi, adus de iubirea Ardealului. Aci începe să răspândească razele binefăcătoare ale culturii în lucrările sale foarte apreciate. Ex. Sa are merite nediscutate în cea ce privește răspândirea culturii în acest popor. Apoi trimis în diferite însărcinări în străinătate a știut să se achite cu demnitate. Noi îl suntem recunoscători. Pentru revendicările imperiului român d-sa a avut succese mari. Iată pentru ce ne simțim mândri azi că d-sa se află printre noi. Paginile în care d-sa și-a așternut rodul înaltei sale culturi, vor forma pentru noi perlele istoriei românești. Închină în sănătatea d-lui ministru. (Viu aplaudat.)

Cuvântarea d-lui C. Bucico, primarul orașului. În cuvinte calde d-sa relevă meritele celor doi înalți prelați P. S. S. Roman Ciorogariu și Dr. V. Tr. Frențiu sărbătoriți astăzi, cu ocazia înalțelor distincțiuni acordate. Arată marile sacrificii pe cari le-au făcut întotdeauna și cum

Sfințiile lor nu se dau în lături nici acum ci se pun în frunte și sprijină și cu vorba și cu fapta orice mișcare în interesul binelui obștesc. Spune că orașul se simte cinstit avându-l în mijlocul său, și cu-el, cultura în acest colț de țară va propăși. Închină în numele populației orașului și a consiliului orașenesc în sănătatea P. S. S. Episcopi dorindu-le ani mulți și fericiți, pentru ca să se poată bucura de roadele muncii și sacrificiilor lor.

Cuvântarea P. S. S. Episcop Roman Ciorogariu. Răspunde că se simte fericit de încrederea M. S. care a aflat de bine să-și aducă aminte de noi acștia, grănicerii, chemați să susținem sufletul românesc în credința strămoșească. Și dacă mă simt fericit de distincția M. S. Regelui nu mai puțin mă bucură distincția aceea din sufletele concetățenilor care se manifestă prin dragoste și încredere. Văd că în acest oraș există o armonie. Onoarea pe care mi-o face azi societatea de față care reprezintă aproape toate autoritățile și consiliul orașenesc care reprezintă întreaga societate este o floare a acestei armonii. Vă mulțumesc și vă rog să-mi dați și pe viitor sprijinul pentru a aduce și menține în armonie sufletele. Așa o cere binele acestui oraș și înflorirea Patriei. Închină pentru asistență, dorind ca tinerimea să ajungă zile ca aceea pe care o trăește P. S. S. azi.

Cuvântarea P. S. S. Episcop Dr. V. Tr. Frențiu. Mulțumesc din tot sufletul pentru cuvintele adresate azi nouă această masă aranjată de iubitul nostru prefect. Suntem și noi în mijlocul D-voastre și cu drag vom lucra alături. În totdeauna puteți conta pe noi. Ca să putem lucra însă trebuie să fie dragoste care să fie baza întregii noastre activități. În politică tot ce face un partid celalalt spune că este rău. Numai odată a fost armonie. Atunci când a fost numit ministru d. Al. Lepădatu. Numirea d-sale a fost găsită bună și de opoziție și de toată lumea. Dea Dumnezeu* ca în tot ce se face să fie această armonie, numai atunci vom merge cu pași repezi înainte. Ministerul Cultelor este baza tuturor ministerelor, căci consolidare și organizație fără religie nu poate fi. Bunul Dumnezeu să dea d-lui ministru al Cultelor sănătate și să trăiască la mulți ani.

D. Dr. N. Popovici dă cetire următoarelor telegrame adresate una M. S. Regelui și cealaltă d-lui prim-ministru, cari sunt primite de asistență cu aplauze:

Majestății Sale Regelui

București
Autoritățile civile militare și bisericesti de toate confesiunile împreună cu fruntașii vieții publice din județul Bihor și orașul Oradimare întruniți spre a sărbători pe Preasfințitul episcop Roman Ciorogariu și Valeriu Frențiu din prilejul remiterii de către Dl. Ministru al Cultelor Alexandru Lepădatu a înalțelor distincțiuni pe care Majestatea Voastră a binevoit a le conferi sărbătoritorilor, exprimă Majestății voastre recunoscătoarea lor mulțumire pentru bucuria generală ce a produs actul de grațiozitate regală și urează cu această ocazie sărbătorească Majestății Voastre și Augustei Familii domnitoare ani mulți și fericiți spre înflorirea și mărirea patriei și a neamului românesc.

Prefect Dr. Nicolae Popoviciu.

Domnului Ion I. G. Brătianu
președintele consiliului

București.

Cu prilejul actului sărbătorec săvârșit la Oradimare pentru remiterea prin Domnul Ministru al Cultelor Alexandru Lepădatu a distincțiunilor pe cari Majestatea Sa Regele a binevoit a le conferi Preasfințitilor episcopi Roman Clo-

rogariu și Valeriu Frențiu, autoritățile civile, militare și bisericesti de toate confesiunile împreună cu fruntașii vieții publice din județul Bihor și Oradimare. Iin să exprime Marelui bărbat de stat al României întregite sentimentele lor de adânc respect și recunoștință, urându-i viață îndelungată spre a conduce cu înaltă sa înțelepciune și destoinicie destinele patriei și ale Neamului Românesc.

Prefect Dr. Nicolae Popoviciu.

Cuvântarea d-lui Al. Lepădatu, ministrul Cultelor și Artelor

N'aveam de gând să iau cuvântul, faptul însă că P. S. S. Episcop Dr. Tr. Frențiu a binevoit să amintească de simpatie și încredere, îmi dă prilejul să răspund câte-va cuvinte. Este foarte adevărat că am primit alăturea mărturiile și dovezi de simpatie și încredere în cât am fost foarte mulțumit. Prin muncă, diferitele însărcinări și activitatea mea culturală, am reușit să capăt încrederea. La vârsta mea trebuie să fiu gelos de această încredere și voi căuta să n-o compromit.

Confesiunile în trecut au avut misiuni culturale și sociale. Aceste misiuni să le continue și acum căci fac un bine general Statului. La masa de azi se găsește și P. S. S. Episcopul rom. cat. Dr. Bielik. Țiu să-l asigur că în acțiunile mele voi ține cont de interesele și cerințele lor. Am cea mai desăvârșită încredere că azi toți conducătorii confesiunilor știu că cea ce s'a făcut nu s'a făcut dintr'un capriciu al sorții. Pentru prosperarea acestei țări misiunea o are poporul român împreună cu toate popoarele cu care trebuie să trăim bine. Ei înțeleg că prin biserică și cultură să promoveze interesele statului român. Aceste sunt credințele mele și de ele mă voi conduce în activitatea mea. Voi căuta cu măsură, tact și prevedere să armonizez interesele acestor confesiuni cu interesele neamului.

Închin pentru sănătatea șefilor de confesiuni și îi rog să ne dea sprijinul și munca lor pentru binele patriei Române (aplauze îndelungi).

Cuvântarea P. S. Episcop Bielik. Domnule Ministru, regret că nu posed bine limba românească. În numele romano-catolicilor vă salut cordial și loial și vă rog să fiți al nostru binefăcător.

Cuvântarea d-lui St. Marcus. Vrednic este, glăsuște psalmisitul, când intră în biserică aleșii lui, pentru propovădirea credinței. Prin recunoștința neamului, astăzi s'a învrednicit doi arhieriei, prim nd din mâna d-lui Ministru al Cultelor, distincția cea mai înaltă care li s'a putut da. Nu se poate ca cu această ocazie presa să nu vie să-și exprime cele mai profunde sentimente, atât față de d. Ministru al Cultelor, cât și față de înalții prelați pentru a căror sărbătorire ne-am adunat aci în numele presei, eu cel mai modest reprezentat al ei, vin aci să aduc omagiile d-lui Ministru care cu această ocazie a strâns la olaltă azi toți intelectuali acestui oraș fără diferență de naționalitate și confesiune, și înalților prelați și decorați. Cultura și artele sunt expresiunea cea mai sublimă a sufletului omenesc. Reprezentantii ei sunt oameni superiori cari privesc lucrurile prin prizma civilizației. D. Ministru al Cultelor și Artelor este un reprezentant adevărat al acestor vederi. El, prin trecutul său, prin prezența sa astăzi printre noi, dă dovadă de înțelegerea care o are pentru sufletul omenesc. Credința este cel mai scump tezaur și cei mai fericiți sunt aceia cari au știut păstra întotdeauna acest talisman. Noi am crescut în casa aceea părintească unde în leagănul părintesc ne-am adaptat cu credința curat românească al tatălui și mamei. De aceea simțim mai mult, noi, această credință astăzi când, înalți sfințiile d-voastre

sunteți învredniciți. Mulțumind d-lui Ministru care se află astăzi între noi, rugăm pe P. S. Lor să primească omagiile presei. Presa și primul rând, este chemată a păstra și propovădii această credință.

Iată de ce împărtășim satisfacția generală pe care o simt azi toți credincioșii când vedem pe pastori noștri sufletești, distinși de M. S. Regele. Închină în sănătatea d-lui Ministru și a înalților prelați.

Cuvântarea d. S. Gocan inspector regio al al învățământului secundar. Azi vedem pentru prima dată la o masă comună pe nou prefect d. Dr. N. Popovici. Se vede că Bihorul este foarte bolnav încă a trebuit să fie numit în frunte-i un medic. Să-i dea Dumnezeu țările ca să-l poată vindeca.

În tot timpul banchetului a fost o atmosferă caldă de simpatie atât de d. Ministru al Cultelor și Artelor Al. Lepădatu cât și față de cei sărbătoriți. Orele fiind înaintate d. Ministru însoțit de înalți prelați, șefii autorităților d. Prefect, d. Primar, d-nii inspectori administrativi, Hovani rectorul Academiei de drept d. St. Marcus inspector gen. al artelor și un public numeros a plecat direct la gară luând accelearatul spre Cluj. Rep.

Știri mărunte

— Inspectoratul P. T. T. din Timișoara făcând o anchetă a descoperit mari fraude în sarcina șefului secției tehnice de la poșta centrală din acest oraș.

— Vineri seara Uniunea intelectualilor din România a ținut o ședință în București în care a protestat contra scumpirii hârtiei, contra majorării taxelor de telefoane și contra impozitelor profesionale. S'a cerut să se suspende taxele de import asupra hârtiei adusă din străinătate.

— Importul în Franța pe 11 luni în anul 1922 a fost de 26042.897.000 franci față de 18.905.540.000, export iar în 1922 de 23.690.000.000, iar la export de 16.377.930.000.

— Ministerul cultelor a primit demisia episcopului Nicodem a Husilor. Se zice că înaltul prelat se retrage de oarece este bolnav.

— După unele informațiuni costela Bethlen va vizita Bucureștii. Aceasta pentru a lua legătură cu oamenii noștri de stat spre a stabili relațiuni cordiale.

— Comisiunea de control interaliată reluându-și operațiunile de cercetare în Germania se va ocupa în special de Reichswehr a cărui listă de înrolare întrece numărul prescrip.

— Circulația Simplonului a fost întreruptă din cauză că pe teritoriul lugoslav liniile ferate sunt înzepezite.

— Inspectorul General Vărașiu a fost însărcinat să facă o anchetă la prefectura din Cluj. Acesta în urma interelării d-lui deputat Dr. Moldovan că ar fi multe ne-reguli.

— Premiul academiei de sport din Franța a fost acordat lui Olain Genbault care a trecut singur oceanul Atlantic într-o barcă de 10 tone.

— În Ungaria, printr'un ordin al ministerului instrucțiunii publice, sa introdus limba italiană în mod obligator în școlile tehnice și licee

— Trenurile expres 31, 32, vor fi considerat pe distanța Oradea-Mare-Sighet, ca trenuri accelerate, începând cu ziua de 15 Ianuarie.

— Comisiunea societății Națiunilor pentru împrumutul ungar se va întruni astăzi 16 Ianuarie la Londra.

— Trei ingineri americani au terminat un plan pentru construirea unei clădiri cu 52 etaje. Aceasta va fi cea mai înaltă clădire din lume și va costa aproape 400 milioane franci.

— În zilele acestea a avut loc la Vokrowsk un congres al sovietelor autonome germane din regiunea Volgei. S'a hotărât crearea unei republici autonome sovietică germană în această regiune.

Privilegiul Băncii Naționale

București. — După cum anunță ziarul „Argus”, ministrul finanțelor d. Vintilă Brătianu lucrează la un proiect de lege referitor la prelungirea privilegiului Băncii Naționale pe un timp de 30 ani. În același timp cu prelungirea privilegiului băncii și extinderea acestuia în nouile provincii va urca capitalul ei în mod considerabil, astfel că o parte a noilor acțiuni le va primi Statul, pe urma căreia și Statul va deveni acționar al Băncii Naționale.

INFORMAȚIUNI

Redacționale. Din cauza sărbătorii Bobotezii de Sâmbătă, numărul viitor al ziarului nostru va apare Vineri seară la orele obicinuite.

Greva ziaristilor minoritari din Cluj. Ziaristii dela gazetele maghiare din Cluj au declarat greva de oare ce nu li s'a satisfăcut cererea de sporire a salariilor. Ziarul „Keleti Ujsag” li-a acordat 25% spor de salariu însă ziaristii n'au încetat greva, din simpatie, pentru ceilalți dela celelalte ziare cari n'au fost satisfăcuți.

Logodire. D-șoara Lucia Tempețeanu, fiica subprefectului din localitate și d-l Demetriu Vodiță, și-au cerebrat logodna în ziua de 8 Ianuarie. Felicitările noastre.

D. Dr. Zigre Nicolae f. subsecretar de Stat, deputat, a plecat pe timp mai îndelungat pentru restabilirea sănătății sale în străinătate în Cehoslovacia la Tatra.

DI Prefect Dr. Popovici Nicolae a fost numit conferențiar titular la Academia de drept din Oradea-Mare.

DI Insp General adm. Victor Hodor a fost chemat la București, pentru a primi instrucțiuni speciale asupra însărcinărilor cari i se vor da.

DI Radu Barclanu a fost angajat de „Tipografie și Librăria Românească” S. A. director la librărie. Cunoștințele sale, precum și pregătirea sa specială ne lasă să sperăm, că această instituțiune curat românească în curând va ajunge cercetată de toți românii din localitate, și nu va mai fi necesar ca unii să-și asigure anume avantajii la întreprinderile străine.

Comisia de examinare instituțită pe lângă baroul avocațial din Oradea-Mare s'a constituit și-a fixat ca termen de începere a examenelor ziua din 28 Ianuarie a cor. Au fost admiși la examen candidații, D-nii: Dr. Pinteru A Traian din Beiuș, Dr. Somogyi Emeric, Dr. Hunya Benedict, Dr. Mocan Nicolae, Dr. Romul Ch, Pop și Dr. Schweiger Ladislau din Oradea-Mare.

Venitul net al Reuniunii izraelite. Primăria orașului Oradea-Mare face cunoscut, că venitul net al Reuniunii filantropice izraelite din Oradea-Mare cu ocazia seratei aranjate în ziua de 17 Decembrie 1923 a fost de 5.008 Lei adică cinci mii opt Lei. Oradea-Mare, la 3 Ianuarie 1924.

Situația candidaților de profesori dela universitatea din Cluj. Ministerul Instrucțiunii cu Ord. Nr. 14005 din 21 Dec. 1923 a stabilit situația candidaților prezentați în fața fostei Comisiuni a examenelor de capacitate ce a funcționat pe lângă universitatea din Cluj. În aceasta se stabilește situația fiecărui candidat în parte și examenele ce urmează să depună. Lista lor se află și la inspectoratul școlar din Oradea-Mare (str. Brătianu Nr. 14.) unde cei interesați pot să primească informațiile necesare.

Corporația meseriașilor din Oradea-Mare, și-a ținut adunarea preventivă pentru dezbaterea bugetului și darea de seamă pe anul trecut și-a fixat adunarea generală pe ziua de 20 27 Ianuarie. Bugetul nou rămâne același ca și anul trecut cu singura diferență că a creat un post de copist român pentru corespondență. Președintelui i-sa fixat un onorar de 12.000 Lei pe an. Ca președinte au fost propuși unul din d-nii Megyery Ferenc inginer; Szabó Károly, tâmplar; Tátray Sándor, Lebovits Rudolf, Mónus Sándor și fostul președinte Czeglédi Jeremiás. Nu comentăm nimic. Suntem în România-Mare. Dovadă? Un copist român într-o întreagă corporațiune!

Partidul Liberal. O fracțiune a partidului liberal din localitate de sub conducerea d-lui Dr. Iustin Ardeleanu a avut o întrunire. La această adunare s'au prezentat mai mulți aderenți a partidului liberal din localitate. S'au delegat 6 persoane pentru congresul general care se va ține sub președinția d-lui Traian Moșoiu, ministrului Lucrărilor publice.

D-l Nicolae Pop Baldi comisar de circumscripție a fost transferat în Miercurea Ciucului ca șef de poliție.

Către Onor. public creștin!

In anul trecut am anunțat onor. public creștinesc atât prin ziarele locale cât și prin revistele bisericești că am preluat dela soțul meu CAROL GERMAN întreprinderea de înmormântări, care există sub numirea

„Pietatea”

de 47 ani. Am reorganizat institutul, am reînnoit aranjamentul potrivit cerințelor de acum, și am servit onor. clienți cu cea mai mare punctualitate și pe lângă prețuri convenabile am aranjat înmormântări pompoase și mai modeste.

Totuși nu am primit din partea Onor. public sprijinul care l-ași fi așteptat după investițiile făcute și după sliința care mi-o dau. Mai bine au plătit unii sume mari altora, decât să fi plătit la mine sume mai modeste, cari le-ar fi putut economisi.

O întreprindere atât de mare se poate susține numai dacă Onor. public creștinesc ne va da sprijinul de câteori ocaziunea o va cere, și se va interesa mai curând la noi, că ce costă o înmormântare.

Sunt în speranța că prin acestea voi primi ascultare în cercurile Onor. public creștinesc, și voi fi sprijinit ca orădan creștin născut, asigurând astfel subzistența întreprinderii mele.

Rugând sprijinul Onor. public rămân cu distinsă stlmă:

Ioan Tarsoly

proprietarul institutului funebral „PIETATEA” în pasajul „Vulturul Negru”, secția specială lângă magazia de mărfuri de fier, vis-a-vis de prăvălia lui Szenski.

Asfaltarea străzilor: Statul acordă 3.000.000 lei pentru asfaltarea unor străzi din orașul nostru și pentru aranjarea parcului din piața mică unde se va ridica statuia M. S. Regelui Ferdinand. Lucrările vor începe imediat ce se va desprimăvara. Se vor asfalta Parcul Traian până la Tribunal. Str. Alăpionul Parc, se va pava cu pietre mari strada Moșoiu și se va ridica un mal asfaltat în partea dreaptă a Crișului dela podul mare de vale unde este astăzi strada Liliom.

Orele de primire a d-lui prefect. D-l Prefect Dr. Popovici N. primește la prefectura județului Luni și Vineri în chestii de județ iar în afaceri orășenești Marți și Joi la prefectura orașului între orele 10-12.

D-l Dr. Ion Pelle, avocat și-a mutat cancelaria sa avocațială din Str. Episcop. Roman Ciorogariu în Str. Prințul Carol No. 4, etajul I vis-a-vis de Cercul Catolic.

Patinaj. În parcul Bunyitay a avut loc un concurs de patinaj organizat de clubul sportiv „Törökvs”. Înțelu grup format din tineri de 16-18 ani, a parcurs 1800 metri. Hegedüs Zoltan a parcurs aceasta distanță în 5 minute 43 secunde. El a fost premiat I. Al II grup de tineri de 13-15 ani, distanță 1200 metri, a fost parcurs de Tamas Zoltan în 3 minute 37 secunde. Micușul Tamaș a fost premiat și în anul trecut. Al III grup format din tineri de 10-12 ani, distanța 600 metri a fost parcurs de Davidovici Lola în 2 minute 40 secunde.

Grupul I de fete 1200 metri a fost parcurs de Gross Medy în 4 minute 47 secunde.

Grupul II 600 metru a fost parcurs de Heslinger Mici în 3 minute 45 secunde.

Barbații: Matei Ștefan a parcurs în 4 min. 21 sec. 1800 metri.

Vânătoarea. Ministerul Agriculturii, direcția vânătoare, prin inspectoratele de vânătoare respective, face cunoscut tutulor societăților de vânătoare, precum și tutulor arendașilor de terenuri de vânătoare, dela stat, comune și particulari, ca conform Deciziei Ministerial No 46453-823, sunt obligați ca în timpul iernei să hrănească vânatul util ca să nu dispară din cauza iernei; asemenea sunt obligați ca prin otrăvire să distrugă vânatul răpitor.

Cei care nu se vor conforma acestor dispozițiuni li se vor rezilia contractele de vânătoare, iar societățile de vânătoare vor fi desființate.

Căsătorii. D-l I. Jurca secretarul prefecturii județului și d-ra Crișan, dela aceeași prefectură, și-au celebrat ceremonia religioasă. Felicitările noastre.

Atitudinea profesorilor. Informațiile privitoare la hotărârea unei greve din partea profesorilor, nu corespund adevărului. Greva nu a fost niciodată preconizată în mod serios de profesori ca mijloc pentru satisfacerea revendicărilor lor. În fața rezistenței autorităților de a-i satisface — și mai ales în fața unor fapte care au ofensat acest corp de intelectuali, comitetul a dispus colectarea demisiunilor — deoarece o parte din profesori sunt hotărâți să părăsească această carieră ca fiind disprețită și nedreptățită — și să nu revină până ce nu-și vor vedea satisfăcute drepturile lor și prestigiul. Profesorii cari îmbrățișează această atitudine cred că această procedură va deschide ochii autorităților — și că pe această cale ei aduc astfel un real serviciu culturii și neamului. Nu e mai puțin adevărat că unii dintre ei părtrează o atitudine pasivă deoarece par a fi mulțumiți cu situația lor.

ULTIMA ORA

Mesajul regelui Angliei la deschiderea parlamentului

Londra. — Regele și regina cu întreaga suită a curții regale dela Buckingham, cu ceremoniul obișnuit, au mers la deschiderea parlamentului în palatul Westminster. Sosirea regelui în Camera Lorzilor a fost semnalată prin 41 lovituri de tun. După terminarea ceremoniilor tradiționale, regele George și-a ținut discursul tronului, în care s'a ocupat de relațiile Angliei față de marile puteri precum și față de celelalte state. Constată cu satisfacție că, chestia Tangerului a câștigat o soluție favorabilă, accentuiază cu bucurie raporturile excelente ce există între Anglia și Statele-Unite ale Americii și declară că, Anglia va sprijini prin orice mijloace influența crescândă a Ligei Națiunilor. Pe urmă declară că, parlamentul trebuie să stabilească mijloacele pentru expansiunea comerțului englez.

Dela Conferința din Belgrad

Belgrad. — Agenția telegrafică jugoslavă desminte știrile răspândite despre demisia ambasadorului jugoslav din Paris. În privința aceasta ambasadorul a făcut o declarație în ziarul „Samu Prava” în care

spune că recunoașterea guvernului rus este o imposibilitate morală.

În legătură cu aceasta ziaarele din Belgrad publică comunicatul oficial al conferinței Micei Antante, în sensul că: uia cele trei state ale Micei Antante, în principiu, au ajuns de acord referitor la recunoașterea Rusiei, însă accentuează, că aceasta nu poate să deslușească timpul fix când se va face recunoașterea.

Ultima ședință a conferinței s'a ținut Sâmbătă, în care delegații s'au ocupat cu chestia împrumutului ungar.

Presa franceză despre Conferința din Belgrad

Paris. — Ziarul „Journal des Débats” ocupându-se cu rezultatul conferinței din Belgrad, crede că tratatele referitoare la Ungaria vor ajunge spre iscălire după zece zile. Ziarul află de corectă procedura încheerii tratatului de alianță franco-cehoslovac care nu implică celelalte state ale Micei Antante. **Tratatul a fost încheiat între cele două state în scopul apărării frontierelor lor dinspre Germania însă România și Jugoslavia sunt într'altă situație geografică, ceace nici nu necesită încheierea unui asemenea tratat. Aceste două state trebuie să-și asigure mai întâi hotarele lor proprii față de pericolul amenințator și numai după aceea pot să încheie tratate de alianță cu statele din Apus.**

Inaugurarea Școlii Normale de fete din Simleul-Silvaniei.

(Dela corespondentul nostru special.)

Sălajul a câștigat un așezământ cultural de deosebită importanță prin înființarea Școlii Normale de fete. Străduințele duse pentru realizarea acestui scop, de întreaga intelectualitate din Sălaj și a direcțiunii fostei școli medii de fete, au fost încoronate cu succes, în urma ajutorului efectiv dat de autoritățile competente. Datorită activității d-lor inspector gral Al. Pteană, insp. Lupu Antonescu și dir. Ghifescu din ministerul Instrucțiunii ni s'a dat ca în 3 cor. să putem, serbătorii inaugurarea acestui nou lăcaș de cultură.

După serviciul divin celebrat de mai mulți preoți în biserica gr-cat. a urmat sfințirea Internatului Școlii Normale de fete. Au fost cuvântări d-nii Dr I. Ossian, Ioan Oltean și prof. Dimitriu, relevând importanța acestui nou institut de cultură, care are o frumoasă menire în dezvoltarea culturii din Sălaj.

Seara s'a ținut o reprezentație la Teatrul Orășenesc. Rolurile pieselor *Ofta Doamna* și *În polana Castelului Peleş* au fost susținute cu multă artă de elevele școlii normale și elevii liceului S Bănușiu din loc. Menționăm că costumele au fost aduse dela Teatrul Regina Maria din Oradea.

Cuvânt de încheiere a rostit d. Dr I. Ossian, arătând scopul sublim ce-l are acest oșezământ răspânditor de cultură.

Noul guvern grec

Atena. — Noul guvern grecesc al cărui președinte este Venizelos, a depus jurământul în mâinile regentului. Depunerea jurământului s'a făcut conform formalităților de până acum, care asigură pe rege de devotament și credință, se jură pe constituție și patrie. După depunerea jurământului s'a ținut primul consiliu de miniștri, în care Venizelos și-a expus programul. În primul rând a arătat importanța autodeterminării poporului prin vot, care trebuie să fie adevărată voință a țării, apoi a vorbit despre administrația cinstită și despre economiile bugetare. La urmă a declarat, că această acțiune politică a sa o consideră provizorie. Regentul a decorat pe Venizelos cu ordinul cel mai înalt grecesc al cărui medallion se numește „Patria marelui său fiu”. Toate ziarele scriu cu satisfacție despre formarea guvernului și-l consideră ca pe guvernul poporului grec.

AVIZ

Se află în depozit la **Librăria Românească din Oradea-Mare (Parcul Tralan 6)**, tablourile originale și reproduceri artistice semnate în original de cel mai celebrul artiști cu prețul dela 30—1500 Lei. Se primesc toate manualele introduse la liceele, școlile normale — secundare, primare, școli speciale de comerț, școli de artă și meserii precum tot angajamentul de Papetărie și editura cea mai nouă din toate cărțile literare.

Ne-au sosit icoane sfinte imprimeria ministerul Culetorilor pe lemn și pe carton cu prețuri foarte reduse de: 12, 18 și 30 lei bucata.

În caz de deces, în propriul d-tale interes, vizitează antrepriza creștină de pompe funebre „Piatătea”

CAROL GERMAN SUCCESOR

care aranjează cele mai frumoase și mai ieftine înmormântări în deosebi să se observe că antrepriza aceasta se află în pasagiul „Vulturului”, Piața Unii.

Oradea-Mare Cu stimă
Ioan Tarsoly,
succesorul lui Carol German

„Semina”

mare magazin de semințe și tot felul de articole pentru apărarea plantelor și animalelor.

Bognár și Steiner

ORADEA-MARE Str. Iosif Vulcan No 4. Telefon: 14-40

Recomandă:

Semințe pentru legume de grădina **Monoreană**; Semințe pentru cereale nobilitate de Hatvan; Semințe de trifol plumburii, lucernă și napi de Arad; Seruri pentru apărarea animalelor și plantelor. Cereți catalog!

Nou! Nou!

Porcelane, sticlării, vase smălțuite, garnituri complete de bucatării.

Garnitură colorată de prăjituri pentru 6 persoane . . . Lei 98
Garnitură colorată de cafea pentru 6 persoane . . . Lei 221
1 păreche ceașcă cu tăpși . . . Lei 14
Garnitură din porcelan de ceai pentru 6 persoane . . . Lei 298
Garnitură de apă, vin ori licoruri pentru 6 persoane . . . Lei 59

Garnituri de cafea și menaj din cobalt, jucării, păpuși, obiecte speciale, bidoane pentru călători corfe de piață, tăști de școală, articole de toaletă, etc.

Se repară păpuși și să lipesc porcelane la

bazarul Farkas
S. r. Nicolae Jorga (Zădăra) 5

CATALOG.

Cu prețurile curente ale mai jos să fac eștin după măsură și după modele de modă de sezonului

Iuliu Gergely

croitorie bărbătească
Bulev. Regele Ferdinand No. 55

- 1 Sacco după măsură din stoffe jumătate lână neagră, sură, ori în alte culori L 1850—1900
- 2 Din material curat din lână în diferite culori sacco după măsură . . . L 2200—2300
- 3 În culori de modă l-a material din lână sacco după măsură . . . L 2780—2930
- 4 Din materialele de primul ordin din străinătate sacco după măsură . . . L 3280—3500
- 5 Pardesiu, raglan și mantale de iarnă dela 1750 Lei în sus
- 6 Din materialele cele mai fine și pe lângă prețuri cari se vor fixa la comandă să efectuează costume de ceremonie și alte specialități.

FABRICA DE RAME KORNWEISS

Bulevar. Regele Ferdinand
Palatul Moskovits

Execută încadrări artistice cu prețurile cele mai convenabile. Exponție permanentă a celor mai valoroși artiști pictori.

Să nu pierdeți ocazia a vizita expoziția.

Magazinul FISCHER

Pasagiul „Vulturului”

are marfa cea mai bună

și mai ieftină

Se poate privi și în vitrină

Ciorapi femești	dela 18.—	Lei
Ciorapi femești flor	78.—	„
Ciorapi bărbătești	15.—	„
Ciorapi bărb. flor	45.—	„
Ciorapi Mouslin pentru fetițe	30.—	„
Ciorapi Patent pentru băeți	dela 16.—	„
Ciorapi flor pentru băeți	33.—	„
Mănuși femești	30.—	„
Mănuși bărbătești	54.—	„
Mănuși p. copil	16.—	„
Ațe Clark și Lanz.	13.—	„
Ață Leul	15.—	„
Ață Lanz de 1000 y.	38.—	„
Ață Matt de 400 y.	11.—	„
Ațe pentru brodat. dela	13.—	„
Ațe pentru mașina de cusut de 1000 y.	14.—	„

Nasturi, ațe de mătase pentru mașini și butoniere bumbac pentru țesut precum și tot felul de lucruri mărunte se găsesc cu prețuri ieftine.

A APĂRUT

În Editura „Tip. și Libr. Românească”
S. A. în Oradea-Mare, volumul :-:

„POEME ÎN PROZĂ” de EMIL ISAAC

și se află de vânzare la „Librăria Românească” Parcul Tralan, 6. și la Librăria din țară.

Prețul unui exemplar 22 Lei.

PROBAȚI ȘI NU VEȚI REGRETA
dacă vă veți face îmbrăcămintea la CROITORIA BĂRBĂTEASCĂ

DAVID ȘI KOHN
din Str. Alexandri No. 4.

unde se execută confecționarea hainelor conform modelului celei mai nouă.

Prețuri tarifale:

Costum sacco	800	Lei
Pardesiu	700	Lei
Raglan		
Ulster	800	Lei
Palton de iarnă neted		
Palton „Hamilton”	900	Lei
„Lord”		

Haine de seara executate frumos cu prețurile cele mai convenabile

Nou.ăți cari până acum n'au mai fost.

MARE TÂRG DE CRĂCIUN

Porcelane, pahare, picturi celebre și bibelouri fine de porcelan originale și antice. Service, bomboniere și cești veritabile de Altren și Meissen, figuri de porcelan contemporane, precum și obiecte antice de calitate pură se află în asortiment bogat la **Magazinul de obiecte antice „Helicon”**
Strada I. C. Brătianu (Săbăniștii) 1
Cumpărăm obiecte antice cu prețurile cele mai convenabile.

Aprovizionați vă cu

Cărți, Reviste, Ziare,
Jurnale de modă

dela biroul de ziare

„SIMPLON”

Oradea-Mare
Pasagiul „Vulturul Negru”

Mare târg de Crăciun

Decoruri de lemn, păpuși jucării și obiecte pentru cadouri. Geamantane de voiaj, sticlării, porcelane, statuete, vase smălțuite de diferite feluri, cu prețuri reduse, se găsesc și se pot cumpăra dela

Magazinul Farkas

Strada Nicolae Jorga, No 5

Un tacâm complet de 6 persoane în porcelan colorat lei, 95.— tacâm pentru cafea 221.—; 1 ceașcă cu farfurie 14'50; Porcelane colorate pentru cafea și ceai 289; tacâmuri de fingi mici 109; cobalt pentru 6 persoane 375; tacâmuri de mâncare, articole de sticlă, obiecte de decor și ustensile, vase pentru mâncare și articole pentru aranjarea bucatării.

JULIU GERGELY

CROITOR CIVIL ȘI MILITAR

Mare magazin de rechizite
UNIFORME ȘI CHIPIURI

Oradea-Mare, Bulev. Reg. Ferdinand, 55

Publicațiun 2.

În baza ordinului 3090—1920 și a adresei Prefecturii Regionale 1354—1020 ordonăm că toți proprietarii de Cafenele, Restaurante, Birturi, Hoteluri, Cofetării, Bodege, Crisme, cum și patronii localurilor unde se vinde țuica cum și alte beuturi spirtoase însă se prezintă pentru achitarea taxei Polițienești pe anul 1913 la Prefectura Poliției orașului Oradea-Mare, et L. No. 15 cu brevetul de licență și industrie. În caz de neexecutare se vor aplica dispozițiile legii.

Oradea-Mare la 12 Ianuarie 1924.
Aurel Catana
prefect de poliție.

Publicație.

No. 25801—2923.

În conformitatea cu dispozițiunea art. lui 11 din Legea pentru reglementarea și controlul apelurilor la contribuția benevolă a publicului se aduce la cunoștința publică, că baful mascat aranjat de către comunitatea Bisericească Izraelită din Oradea-Mare la 8 Decembrie 1923 a adus 70561 Lei ca venit net, care sumă se va întrebuința pentru scopurile le Orfelanțului comunității.

Oradea-Mare, la 28 Decembrie 1923.
Dr. Vostinar m. p.
primar.

Croitorul

ALEX. KOROM

confecționează cele mai moderne costume bărbătești cu prețuri moderate. Pregătește costume și din stoffe aduse.

ORADEA-MARE.
Strada Csengeri No. 14